

ซึ่งหรือยังว่า...

ทำไมสถาบันการเงินจึงต้องมั่นคง

*กฤตยา แลพวงมาลัย

ไม่ว่าจะเป็นในอดีต หรือในปัจจุบัน (อนาคตก็ไม่แน่) เราจะได้ยินได้ฟังปีแล้วปีเล่าว่า สถาบันการเงิน (เฉพาะของไทยเรา) ต้องปิดกิจการหรือถูกปิดกิจการ หรือถูกซื้อกิจการ เนื่องจากขาดความมั่นคง และ/หรือขาดสภาพคล่อง ไม่อาจจะดำเนินธุรกิจ หรือเผชิญหน้าเจ้าหนี้ต่อไปได้ อย่างเช่น ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ธนาคารเงินสยาม ดำเนินกิจการขาดทุน ล้มละลาย ต้องปิดกิจการ ทำให้กระเทือนกับสถาบันการเงินในยุคนั้นทั้งระบบ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ธนาคารเกษตร

ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่อง ร้อนถึงทางการต้องเข้าช่วยแก้ไข

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ธนาคารไทยพัฒนาขาดสภาพคล่อง ทางการต้องเข้าแก้ไขอีก

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ บริษัท ราชเงินทุนต้องปิดตัวเองลง เนื่องจากประสบกับการขาดทุนจากการที่ราคาหุ้นในตลาดหุ้นตกต่ำมาก และเกิดสภาวะการขาดสภาพคล่องทางการเงินในตลาดเงินอย่างรุนแรง

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ก็อีกครั้งหนึ่ง เกิดสภาวะเงินตึงตัว ขาดสภาพคล่อง และราคาหุ้นตกต่ำอีก เช่นเคย บริษัทเงินทุน

* อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : M.A. (Economic) University of

หลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน รวมทั้งบริษัทใน
 เครื่องต้องปิดกิจการตัวเอง ส่วนบริษัทเงินทุน
 หลักทรัพย์อื่นๆ อีกไม่น้อยกว่า ๒๕ แห่งก็
 ประสบวิกฤตการณ์ทางการเงิน ทำให้ทาง
 การต้องตั้ง "โครงการ ๔ เมฆา" (หรือ April
 4 Lifeboat Scheme) ระดมเงินจากสถาบัน
 การเงินต่าง ๆ ที่ยังแข็งแรงคืออยู่ เข้ามาอุ้มชู
 กันไว้ และต้องใช้เวลาเป็นสิบ ๆ ปีจึงค่อยฟื้น
 คืนชีพได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

เชื่อว่าจะหมดเพียงเท่านั้น ปี ๒๕๒๗
 ธนาคารเอเชียทรัสต์ ประสบปัญหาขาดสภาพ
 คล่องอย่างรุนแรง เพราะสินเชื่อที่ธนาคาร
 ปลอมให้บริษัทในเครือของเจ้าของธนาคาร
 เกิดเน่าเสียเก็บหนี้ไม่ได้ ธนาคารขาดสภาพ
 คล่อง

ปี ๒๕๒๘ ธนาคารมหานคร ซึ่ง
 เปลี่ยนเจ้าของมาหลายครั้งแล้ว ประสบ
 ปัญหาขาดสภาพคล่องอีก...และกรณีอื่น ๆ
 อีกหลายกรณี ซึ่งทุกกรณีนี้ ล้วนสร้างความ
 เดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ ของ
 สถาบันการเงิน และรื้อนถึงทางการต้องเข้า
 ไปแก้ไขช่วยเหลืออุ้มชู

ครั้นยุคโลกาภิวัตน์ อย่างเข้ามาประ-
 เทศไทยเปิดเสรีทางการเงินตามกติกาของ
 IMF โดยเริ่มดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนมา
 ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ธุรกิจการเงิน

และจำนวนของสถาบันการเงินก็เพิ่มขึ้น ๆ
 ท่ามกลางความยินดีปรีดาของทุก ๆ ฝ่าย และ
 แล้วยังไม่ทันที่คนรุ่นเก่าที่ประสบพิษร้ายของ
 ธนาคารล้ม ทรัสต์ล้ม มาแล้ว ในอดีตจะหาย
 เจ็บช้า ... .. ในปีนี้ พุทธศักราช ๒๕๔๐
 วันที่ ๒๗ มิถุนายน บริษัทเงินทุนและ
 หลักทรัพย์ ถูกปิดชั่วคราวแต่ไม่มีกำหนด
 เปิด ๑๖ แห่ง และวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐
 ถูกปิดอีก ๔๒ แห่ง รวมเบ็ดเสร็จถูกปิด ๕๘
 แห่ง คงเหลือสุทธิ ให้ดำเนินการอยู่ได้ ๓๓
 แห่ง ด้วยเหตุผลเดิม ๆ คือ ทรัสต์เหล่านี้มี
 ปัญหาทางการเงิน เพราะขาดสภาพคล่อง
 แม้ว่าจะได้กู้ยืมเงินจาก "กองทุนเพื่อการฟื้นฟู
 และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน" มาเสริม
 สภาพคล่องแล้วถึง ๔๓๐,๐๐๐ ล้านบาท
 อาการขาดก็ยังไม่ดีขึ้น (กองทุนฟื้นฟูฯ นี้ก็คือ
 เงินที่เรียกเก็บมาจากธนาคารพาณิชย์และ
 บริษัทเงินทุน โดยคิดเป็น เปอร์เซนต์ของเงิน
 ยอดเงินฝากในแต่ละปีเก็บสะสมไว้เป็นกอง
 ทุน ในความดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย)

สถาบันการเงิน ขาดสภาพคล่องทาง
 การเงิน ไม่มีเงินหมุนเวียน เลยกินเงินฝากไม่
 ได้ ชำระหนี้สินไม่ได้

แท้จริงแล้ว ต้นเหตุจริง ๆ เกิดมาจาก
 อะไรหรือ ? ถ้าจะกล่าวว่าเป็นเพราะการ

บริหารผิดพลาด ปล่อยสินเชื่อเสี่ยงไม่มีหลักประกัน หรือ มีไม่พอปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจในเครือของเจ้าของหรือ ของผู้บริหารของสถาบันการเงินนั่นเอง มีการทุจริตหรือโกงในสถาบัน ฯลฯ มากกว่าจะมั่งจะเกินความจริงหรือเปล่า .....เมื่อปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพไว้มาก ๆ เก็บหนี้คืนไม่ได้ ก็ไม่มีเงินหมุนเวียน ไม่มีเงินคืนผู้ฝาก ชำระหนี้สินไม่ได้ ...เหล่านี้ น่าจะเป็นที่มาของสาเหตุมากกว่า แต่มักจะพากันโทษว่า เพราะเศรษฐกิจไม่ดี ธุรกิจที่กู้เงินไปไม่ดี ตลาดการเงินไม่ดี (ขาดสภาพคล่อง) เลยทำให้สถาบันการเงิน (เหล่านี้) ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ขาดความมั่นคง

ความจริงการทำธุรกิจไหน ๆ ก็ตามย่อมมีโอกาสที่จะร่ำรวยเจริญรุ่งเรือง หรือ ล้มเหลวได้ทั้งนั้น ที่จริงแล้ว ในแต่ละวันอาจมีธุรกิจล้มเหลวปิดกิจการตั้งหลายราย เมื่อธุรกิจล้มเหลว เจ้าของ หรือ ผู้ถือหุ้นก็เสียหายตนเองและครอบครัวเดือดร้อน นอกจากนี้ก็อาจมีผู้ที่บังเอิญต้องมาเกี่ยวพันพลอยเดือดร้อนไปด้วย เช่น เจ้าหนี้ ลูกจ้างและคู่ค้า ขอบเขตความเสียหายความเดือดร้อนจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจและจำนวนผู้คนที่ต้องร่วมชะตากรรมด้วย แต่ก็มักไม่เป็นข่าวใหญ่โตที่ทำให้ผู้คนต้องระส่ำ

ระสายไปทั่วบ้านทั่วเมืองเหมือนกับการที่สถาบันการเงินล้มเหลว ทำไมหรือ ?

สถาบันการเงิน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม คือ "ตัวกลางทางการเงิน" (Financial Intermediary) ที่มีอาชีพในการหาเงินจากผู้ที่ มีเงิน (และอยากเก็บออม เพื่อหาผลประโยชน์) แล้วนำไปให้ผู้ที่ต้องการใช้เงิน (แม้ว่าตนเองยังไม่มีเงินหรือ มีไม่พอใช้) ได้กู้ยืมไปใช้ โดยยอมจ่ายค่าตอบแทนให้ ดังนั้นอาชีพ หรือ เกมส์ นี้ จึงดูเหมือนว่า น่าจะเล่นได้ไม่ยาก ไหนๆหรือ แม่อะไรต่อมิอะไร จึงตั้งวงแชร์ ชักชวนผู้ที่อยากร่วมชะตากรรมเล่นแชร์กันอยู่ทุกหัวระแหง แต่นั่นเป็น (สถาบัน) การเงินนอกระบบ ไร้รับรองไม่มั่นคงแน่

สถาบันการเงิน (ในที่นี้ขอจำกัดอยู่เฉพาะธนาคารและ ทรัสต์- บริษัทเงินทุน และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์) สามารถหาเงินจากผู้ออมได้ โดยการรับฝากเงิน หรือ กู้ยืม หรือ เชิญเข้าร่วมทุน ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง ขาดสภาพคล่อง ประชาชนผู้ฝากเงินไว้ก็อาจจะไม่ได้เงินคืน ผู้ให้กู้ หรือ เจ้าหนี้ ก็อาจหนี้สูญและ ผู้ที่ซื้อหุ้นร่วมทุนไว้ ก็อาจสูญเงิน ส่วนผู้ที่ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อไว้ ก็อาจเบิกเงินไปใช้ ทำกิจการไม่ได้ จึงเห็นได้ว่า ผลกระทบจากการที่สถาบันการ

เงินประสบปัญหาทางการเงินนั้นกว้างขวางยิ่งนัก

สภาพคล่อง และ ความมั่นคงของสถาบันการเงิน คืออะไร หรือ อย่างไร มีความสำคัญอย่างไร วัดความพอหรือไม่พอของความมั่นคง และ สภาพคล่องกันอย่างไร จะเกิดความเสียหายอย่างไรบ้าง ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง หรือ ขาดสภาพคล่อง ฯลฯ เหล่านี้ คือปัญหาพื้น ๆ ที่ผู้เขียนโมเมตั้งสมมติฐานขึ้นมาเองว่าเราท่านน่าจะทราบเพื่อเอาไว้อยู่กับเจ้านาย เพื่อนฝูงเพื่อแก้แค้นได้บ้าง เพราะถ้าจะคุยเรื่องการจราจรติดขัด เพื่อนฝูงหรือผู้บังคับบัญชาเขาก็จะว่าเอาว่าเราท่านเป็นคนไม่รู้จักพัฒนา พูดจาซ้ำซาก พูดแต่เรื่องเก่า ๆ นำเบื่อ..... เพราะสมัยนี้ทางบ้านเมืองเขาก็เลิกคุยเรื่องนี้นักแล้ว

สภาพคล่อง (Liquidity) หมายถึงสถานะที่ธนาคาร หรือ สถาบันการเงินมีเงินสดและสินทรัพย์สภาพคล่อง ที่อาจเปลี่ยนเป็นเงินสดได้โดยไม่ขาดทุน หรือขาดทุนแต่น้อย ในเวลาที่ต้องการและในจำนวนที่พอเพียงสำหรับ --

๑) เพื่อใช้เป็นเงินสำรองตามกฎหมาย

๒) เพื่อจ่ายคืนให้ผู้เบิกเงินฝาก

๓) เพื่อให้สินเชื่อ หรือ ลงทุนหาผลประโยชน์ และ

๔) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจประจำของสถาบันการเงิน

สำหรับ**สินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Assets)** ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ตั๋วเงิน หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาลที่ปราศจากภาระผูกพัน ซึ่งอาจนำไปขายลดเพื่อหาเงินสดมาใช้ได้ *กล่าวโดยสรุป สภาพคล่องทางการเงิน คือ สภาวะที่สถาบันการเงิน มีเงินสดเพื่อจ่ายใช้สอยจ่ายคืนเงินฝากชำระหนี้ที่ครบกำหนดได้*

การวัดสภาพคล่อง (Measures of Liquidity) โดยทั่ว ๆ ไป การดูสภาพคล่องอาจดูได้จาก

๑) อัตราส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่อง ต่อ สินทรัพย์รวม หรือ

๒) อัตราส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่อง ต่อ หนี้สินระยะสั้น

อัตราแรก เป็นการดูว่าในบรรดาสินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันการเงิน มีสินทรัพย์สภาพคล่องมากหรือน้อย ถ้ามีส่วนมาก ก็แสดงว่ามีสภาพคล่องสูง ถ้าสัดส่วนยิ่งต่ำก็ยังมีสภาพคล่องน้อย ส่วนสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์สภาพคล่อง กับ หนี้สินระยะสั้น หรือ ที่เรียกว่า อัตราส่วนสภาพ

คล่อง หรือ Current Ratio นั้น เป็นการเปรียบเทียบคล่องทางด้านสินทรัพย์ กับสภาพคล่องทางด้านหนี้สิน ถ้าอัตราส่วนสูงกว่า ๑ ก็แสดงว่าสภาพคล่องทางด้านสินทรัพย์สูงกว่าสภาพคล่องทางด้านหนี้สินสถาบันนั้น มีโอกาสที่จะหมุนหาเงินสดมาชำระหนี้ระยะสั้นได้ทัน เช่นนี้เป็นต้นดังนั้นถ้าสถาบันการเงินสำรองเงินสด และ สินทรัพย์สภาพคล่องไว้พอเพียงตามอัตราของธุรกิจของตน และบริหารสภาพคล่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ไม่น่าจะมีปัญหาการขาดสภาพคล่อง

ในด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ ไม่ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนด ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๕๐ ของยอดเงินฝาก และ/หรือ เงินกู้ยืมทั้งหมด ซึ่งเพื่อการนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗ ของยอดเงินฝากทั้งสิ้นของธนาคาร โดยให้ดำรงไว้เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่นๆ ดังนี้ -

๑. เป็นเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๒.๐

ของยอดเงินฝากของธนาคาร

๒. เป็นเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ แต่ให้ถือเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ไม่เกิน ร้อยละ ๒.๕ ของยอดเงินฝาก

๓. นอกจาก ๑. และ ๒. ธนาคารพาณิชย์จะถือเอาหลักทรัพย์ต่อไปนี้ ซึ่งต้องปราศจากภาระผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงไว้เพื่อให้ครบถ้วนตามอัตราที่กำหนดก็ได้ คือ หลักทรัพย์รัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วสัญญาใช้เงิน ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันเงินต้นและดอกเบี้ย หุ้นกู้หรือพันธบัตรที่ออกโดยองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบหรือที่ออกโดยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ก็เพื่อลดต้นทุนของสถาบันการเงิน เพราะการเก็บสำรองสภาพคล่องไว้ในรูปหลักทรัพย์ย่อมได้รับผลตอบแทนบ้าง

สินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงดังกล่าว ให้คิดเฉลี่ยเป็นรายวัน ในแต่ละปีบัญชี โดยคำนวณเทียบกับส่วนเฉลี่ยรายปีบัญชีของยอดรวมเงินฝากทั้งสิ้นแต่ละวันในปีบัญชีก่อน ทั้งนี้ ให้ถือเอาวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๒๒ ของเดือนเป็นปีบัญชีหนึ่ง และวันที่ ๒๓ ถึง วันที่ ๓๑ ของเดือนถัดไปเป็นอีกปีบัญชีหนึ่ง โดยให้

นับวันหยุดทำการรวมด้วยที่นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ มากล่าวค่อนข้างละเอียด เพราะเห็นว่าหลักการนี้สามารถนำไปใช้กับสถาบันการเงินอื่นที่รับฝากเงินจากประชาชนได้ด้วย

ความมั่นคงของสถาบันการเงิน

เป็นการยากที่จะตอบ หรือ ให้คำนิยามว่า ความมั่นคงของสถาบันการเงินหมายความว่าอย่างไร แต่ถ้าจะดูหรือวัดความมั่นคงของสถาบันการเงิน ก็คงต้องดูทั้ง ฐานะทางการเงินและคุณภาพของผู้บริหาร ขององค์กรนั้น สำหรับฐานะทางการเงินอาจดูจากความพอเพียงของเงินกองทุน คุณภาพคล่องทางการเงิน ดูความสามารถในการทำกำไร เป็นต้น ส่วนคุณภาพคุณธรรมของผู้บริหาร นี้จะดูอย่างไร และ ณ วันที่ใด ? จึงจะมั่นใจอย่างไรก็ตามเพื่อรักษาสัญญาต้องตอบคำถามที่ตั้งไว้ตอนต้นว่าจะวัดความมั่นคงกันอย่างไร

๑. วัดด้วยขนาดของเงินกองทุน

แม้ว่าแหล่งเงินทุน (Sources of Funds) อาจมาจากเงินฝากหรือเงินกู้ยืมก็ได้ แต่เพื่อความมั่นคง สถาบันการเงินก็ต้องมีทุนของตนด้วย และมีอย่างพอเพียง การวัดขนาดของเงินกองทุน ไม่ได้มุ่งไปที่ว่าสถาบันการเงินมีทุนจดทะเบียน(ชำระแล้ว) มากหรือ

น้อย เพราะแม้จะมีมากแต่ถ้าใช้ในการซื้อที่ดิน หรือสร้างอาคารทำการแพงๆหรุๆ เกือบทั้งหมด ก็อาจไม่ได้ช่วยให้สถาบันการเงินมีความมั่นคง เพราะอาจจะขาดสภาพคล่อง และในที่สุดเลยขาดความมั่นคงก็ได้ หลักทั่วไป ในการวัดขนาดหรือ "ความพอเพียงของเงินกองทุน" (Capital Adequacy) ก็โดยการเปรียบเทียบเงินกองทุนต่อเงินฝากรวม หรือเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม หรือเงินกองทุน ต่อสินทรัพย์เสี่ยง เพื่อดูว่ามีการสร้างสินทรัพย์ (ให้สินเชื่อ) มากเกินสมควรหรือไม่

เงินกองทุน" (Capital Funds) ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรฐานของ Bank for International Settlements หรือ BIS ประกอบด้วย เงินกองทุนชั้นที่ ๑ (Core Capital) และเงินกองทุนชั้นที่ ๒ (Supplementary Capital) เงินกองทุนชั้นที่ ๑ ประกอบด้วยทุนหุ้นที่ชำระแล้ว ส่วนมูลค่าหุ้น ไบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrant) เงินสำรองตามกฎหมายและกำไรสุทธิคงเหลือ ส่วนเงินกองทุนชั้นที่ ๒ ประกอบด้วย เงินสำรองจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาที่ดินและอาคาร เงินที่สถาบันการเงินได้รับจากการออกตราสารคล้ายหุ้น หรือ ตราสารคล้ายสิทธิระยะยาว

"สินทรัพย์เสี่ยง" (Risk Assets)

ได้จากสินทรัพย์แต่ละประเภทคูณด้วยน้ำหนักหรือค่าความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นสำหรับสินทรัพย์ประเภทนั้น ๆ เช่น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐ ได้แก่ : เงินสดและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรรัฐบาล หลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกัน เงินให้สินเชื่อที่รัฐบาลค้ำประกัน เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐.๒ ได้แก่ : เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และ ธนาคารเฉพาะกิจต่าง ๆ เงินให้สินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ องค์การของรัฐ หลักทรัพย์ที่ออกโดยองค์กรของรัฐ เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐.๕ ได้แก่ : เงินให้สินเชื่อแก่เทศบาล หรือ ที่เทศบาลค้ำประกัน เงินให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยโดยมีที่ดินและอาคารนั้นจำนองเป็นประกัน เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๑ ได้แก่ : เงินให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชน ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีรายการนอกงบดุล ซึ่งก่อนที่จะแปลงเป็นสินทรัพย์เสี่ยง ต้องคูณด้วย ค่าแปลงสภาพ(Conversion factors) ก่อน

สำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

ไทย ทางกาหนดให้ดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘ ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นต้นมา นั้นหมายความว่าทุกๆ ๑๐๐ บาทของสินทรัพย์เสี่ยงที่สร้าง (เช่น การปล่อยสินเชื่อ การลงทุน) ธนาคารต้องมีเงินทุนของตนเอง ๘ บาทเป็นอย่างต่ำ

ในบรรดาทรัพย์สิน ๕๘ แห่ง ที่ทางการสั่งปิดเมื่อเดือน มิถุนายน และ เดือนสิงหาคม ปี ๒๕๔๐ นี้ ตามงบการเงิน ณ สิ้นเดือน มิถุนายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่า มีอัตราส่วนของเงินทุนจดทะเบียนและชำระแล้ว ต่อสินทรัพย์รวมอยู่ในระดับต่ำกว่า ๘% มาก คือ มี ๔๔ แห่ง (หรือ ๓ ใน ๔) ที่อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม ต่ำกว่า ๗% ในจำนวนนี้มี ๓๔ แห่ง ที่อัตราส่วนต่ำกว่า ๕%

๒. วัดด้วยคุณภาพของสินทรัพย์

สินทรัพย์ของสถาบันการเงินประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคารลูกหนี้ (สินเชื่อ) หลักทรัพย์ ที่ดิน อาคารและสินทรัพย์อื่น ๆ เมื่อดูรายงานประจำปีและงบการเงินของสถาบันการเงิน จะพบว่ามีการเน้นเรื่องการเติบโตของสินทรัพย์ว่าเพิ่มขึ้นปีละกี่เปอร์เซ็นต์ ยิ่งโตมากยิ่งว่าดี โตเป็นอันดับที่เท่าไรในวงการ เป็นต้น ความจริงแล้วปริมาณมากใช่ว่าจะดีเสมอไป ต้องดูที่คุณภาพด้วยว่ามีสินทรัพย์

เสี่ยง (ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น) มากเพียงใด และเพื่อให้มีการกระจายความเสี่ยง ในการให้สินเชื่อ จึงมีการกำหนดข้อห้ามบางอย่างไว้ เช่น

- ห้ามให้สินเชื่อแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเกินกว่า ๒๕% ของเงินกองทุน

- ห้ามให้สินเชื่อแก่กรรมการ หรือ ประกันหนี้สินใดๆ ของกรรมการของสถาบันการเงินนั้น ๆ

รวมทั้งของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบริษัทห้างร้านของกรรมการด้วย

- ห้ามซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทใด ๆ เกินกว่า ๑๐% ของจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถาบันการเงินต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้จำนวนหนึ่ง ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

๓. วัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability) คือ ดูว่าสถาบันการเงินนั้น ดำเนินการมีกำไรมาแล้วเป็นเวลาที่ปี อัตราผลกำไรเป็นอย่างไร โดยวัดเป็นกำไรสุทธิต่อหุ้น (Earning per Share=EPS) หรือ กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets = ROA) หรือกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity = ROE) เป็นต้น

สำหรับทรัพย์สิน ๕๘ แห่งที่ถูกสั่งปิดนั้น ตามงบการเงิน ณ สิ้นเดือน มิถุนายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่ามีผลการดำเนินการขาดทุน ๒๔ แห่ง อีก ๓๔ แห่งที่มีกำไร ก็เป็นอัตราที่ต่ำมากเป็นส่วนใหญ่ คือ มีอัตรากำไรสุทธิต่อเงินทุน (ROE) ต่ำกว่า ๗% ถึง ๑๗ แห่ง ยิ่งถ้าดูอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) แล้วจะเห็นว่าต่ำมากๆ เพราะมี ๑๘ แห่งที่ ROA ไม่ถึง ๐.๕% มีเพียง ๓ แห่งที่ ROA ถึง ๑ % หรือมากกว่า

๔. วัดด้วยคุณภาพของผู้บริหาร ประเด็นนี้ไม่อาจใช้มาตรการ หรือการวัดที่เป็นตัวเลขมาวัดได้ หรือจะวัดจากวงศ์ตระกูล สถานศึกษาหรือการศึกษา ก็คงไม่ได้ ที่พอจะทำได้ก็คงจะเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่ต้องห้ามหรือไม่พึงประสงค์ว่าห้ามบุคคลที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน คือ

- บุคคลล้มละลาย

- เคยต้องโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ทุจริต)

- เคยถูกไล่ออก หรือ ปลดออกจากราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ ฐานทุจริตต่อหน้าที่

- เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ รอง หรือ ผู้ช่วยผู้จัดการ ของสถาบันการเงินที่ถูก

เพิกถอนใบอนุญาต

- เป็นข้าราชการการเมือง หรือข้าราชการ หรือ พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (มีชื่อย่อว่า ก.ก.บ.) เช่นนี้ เป็นต้น

ใครเป็นผู้ตรวจสอบว่าสถาบันการเงินจะมั่นคงหรือไม่?

ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ตั้งธนาคารพาณิชย์และทรัสต์ คือ กระทรวงการคลัง สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง มีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติต่างๆ เช่น การดำรงสภาพคล่อง การดำรงเงินกองทุน การประกาศเปิดเผยข้อมูลและงบกำไรขาดทุนประจำงวด เป็นต้น และทำการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนั้น

สถาบันการเงินใดฝ่าฝืนตามกฎหมายหรือประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย อาจมีโทษปรับถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือในบางกรณีกำหนดโทษไว้ทั้งปรับทั้งจำ (ไม่เกิน ๑ ปี) ด้วย ถ้าคุณน้ำหนักของโทษปรับแล้ว จะเห็นว่า สำหรับองค์กรหรือบุคคลที่ทำธุรกิจเงินพันล้านแล้ว การลงโทษโดยเฉพาะ โทษปรับไม่หนักหนาอะไรเลย อย่างไรก็ตาม โทษที่ทางผู้บริหารกลัว คงจะเป็นการถอนใบอนุญาต หรือการถูกสั่งปิดกิจการ แต่ถ้า

สถาบันการเงินถูกสั่งปิดกิจการ ผู้ที่เดือดร้อนหรือถูกลงโทษจริง ๆ คือ ผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นแน่หรือ? หรือว่าเป็นประชาชนที่อุตสาหกรรมและฝากสถาบันการเงินไว้กันแน่?

ผลกระทบเมื่อสถาบันการเงินขาดความมั่นคง

๑. ผลกระทบต่อระบบการออมและ

การระดมเงินทุน ดังได้กล่าวแล้วว่าสถาบันการเงินได้เงินทุนมาด้วยการหาเงินฝาก หรือเงินกู้ หรือเงินร่วมหุ้นจากผู้ออม เพื่อนำมาให้กู้ยืมหาผลกำไร ทุกประเทศต้องการส่งเสริมให้คนออมเงิน รวมทั้งประเทศเราด้วย ถ้าเศรษฐกิจดีฐานะการเงินของประชาชนดี มีสถาบันการเงินให้ความสะดวกและให้ผลตอบแทนดี ผู้คนก็ต้องการจะเก็บออม ไม่ว่าจะโดยการฝากธนาคาร ซื้อหลักทรัพย์ หรือร่วมในกองทุนต่าง ๆ ถ้าสถาบันการเงินไม่มั่นคง ประชาชนขาดความเชื่อถือก็จะไม่ฝากเงินกับสถาบันการเงิน ไม่ซื้อหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน (ไม่ให้กู้เงิน) หรือไม่ซื้อหุ้นของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินก็ระดมทุนไม่ได้ ไม่มีเงินให้กู้ การลงทุนก็ลดลง เว้นแต่ว่าสถาบันการเงินจะต้องแข่งขันด้วยการให้ผลตอบแทนแก่เจ้าของเงินออมสูงขึ้น หรือไปกู้ยืมมาจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้ต้นทุนสูงขึ้นหรือเสียดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายให้ชาวต่าง

ประเทศบวกกับความเสี่ยอื่นๆ เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศอีกต่างหาก

๒. ผลกระทบทางการใช้เงิน
ทุนการใช้จ่ายเงินหาผลตอบแทนได้แก่การให้กู้ยืมหรือการลงทุนทางการเงิน ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง ลูกค้าน่าเชื่อถือที่มีทางเลือกที่จะกู้ยืมจากที่อื่น ย่อมไม่ต้องการที่จะติดต่อกู้ยืมจากสถาบันการเงินเช่นนี้ เพราะไม่มั่นใจว่าสถาบันการเงินนั้นจะสามารถให้การสนับสนุนทางการเงินเขาได้ สถาบันการเงินเช่นนี้จึงไม่ค่อยได้ลูกค้าชั้นดี ๆ อาจต้องปล่อยสินเชื่อกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คุณภาพของสินทรัพย์จึงไม่ค่อยดี

เท่าที่กล่าวมานี้ ก็คงพอจะชี้กระมังว่าทำไมสถาบันการเงินจึงต้องมีความมั่นคงหรือ การที่สถาบันการเงินขาดความมั่นคงเกิดความเสียหายอย่างไรบ้าง ...ประเทศเรามีกฎหมายและกฎเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานพอสมควร

(สำหรับเรื่องแก้ไขปรับปรุง เอาไว้เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติท่านว่างเมื่อไรก็คงจะช่วยให้ช่วยกรณแก้ไขปรับปรุงให้ใกล้ชิดสมัยโลกาภิวัตน์เข้าไปบ้าง ใจเย็นๆ ไว้) เป็นมาตรฐานพอที่จะใช้กำกับดูแลให้สถาบันการเงินมี

ความมั่นคงกว่านี้ได้ แต่ทำไมมันถึงได้เกิดเหตุร้ายขึ้นซ้ำๆ ซากๆ อย่างนี้ ....ถ้าท่านถามผมว่าผมจะทำอะไรได้บ้าง ? ผมก็ขอให้เราท่านทั้งหลายร่วมกัน ถาวนา อธิษฐาน อ้อนวอนต่อเทพดาฟ้าดิน เพื่อได้โปรดคล้านดาลให้การปฏิบัติการทั้งหลายทั้งปวง อันได้แก่ การอนุญาตให้ตั้งสถาบันการเงินที่ดี การกำกับดูแลของทางการที่ดี การบริหารหรือการทำมาหากินของเจ้าของและผู้บริหารของสถาบันการเงินที่ดี จึงได้ดำเนินไปด้วยความมีศีลมีธรรม ซื่อสัตย์สุจริตยึดถือและดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณ และวินัยทางการเงิน ... ทั้งนี้ เพื่อจักได้เป็นเดชบารมีส่งผลให้ระบบการเงินและสถาบันการเงิน ในประเทศไทย ได้วัฒนาสถาพร มีความมั่นคง ไม่ล้มหายตายจากไป. จนนานแสนนานถึงชั่วลูกชั่วหลาน .....และขอให้ลูกหลานทั้งหลายจงมีสติปัญญา มุ่งศึกษาหาความรู้ มีการมีงานทำ และมีเงินมีทองเพื่อใช้หนี้ใช้สินให้ IMF ด้วย ... เพื่อช่วยรักษาเกียรติ ศักดิ์ศรี และ Credit Rating ของประเทศไทย และ คนไทยทั้งรุ่นนี้ และรุ่นไหนๆ ไว้สืบไป..... ..เทอญ. !

